

vække, vil ikke tjene til at styrke Konser-
vatismen. Jeg forstaaer heller ikke Mod-
standen derimod fra Hærens Side. Efter
at den nu, vistnok til dens Beklagelse,
har set, at den militære Uddannelses-
tid er bleven indskrænket, og at Officerernes
Arbejde er blevet forøget, skulde man tro,
at alle militære egentlig vare glade ved
Tanken om at blive fri for noget, som i
Virkeligheden ligger saa langt udenfor
deres Virkekreds, og som jo tager ikke
ubetydelig Tid. Vi have heldigvis ikke
haft saa mange Krigsretter hidtil. Over-
krigsretten har heller ikke fungeret
tidt, men der kan jo let komme de
Perioder, hvor det vil blive et væsentligt
Arbejde ikke blot for Officerer, men
ogsaa for Underofficerer og menige.
at deltage i Krigsretter, og man
skulde derfor tro, Hæren vilde være
glad ved at blive fritagen derfor.

Jeg skal her henlede Opmærksomheden
paa en Ting, som det forekommer mig,
at man ikke ret tænker paa, nemlig, at
naar Lovgivning har henlagt en hel
Del Sager til militær Retspleje, er det
ikke ved en Tilfældighed eller et
Lune, men fordi man har ment, at der
var en særdeles god Grund til det. Og
naar man spørger, hvad det kan være for
en Grund, er der ikke andet at svare
end, at det er, fordi man vil have, at
der skal tages militære Hensyn. Det er
i Virkeligheden Sagen, at om man end
gør den militære Straffelovgivning og i
det hele de Straffebestemmelser, som
vedrøre de militære, saa lige som
muligt med de Bestemmelser, der gælde
for samme Forbrydelser af civile, vil
der fremkomme andet end en processuel
Forskel, naar de bedømmes af militær
Ret, og det er ogsaa Mening. Det har
været Lovgivningens Mening, at den,
der skal dømme i en Sag som militær
Dommer, skal dømme ud fra et militært
Synspunkt, og det har været Lovgivingen
fuldt bevidst. Jeg tror ogsaa, at man
kun behøver at gøre opmærksom paa
det, for at enhver kan se, at Meningen
er, at der skal tages andre Hensyn end
de civile. Derfor mener jeg, at hvorledes
man end besætter de militære Domstole,
vil dette ikke være Grundspørgsmaalet.
Men Grundspørgsmaalet er et andet:
Militære eller civile Domstole? Saaledes
som Dommerne ere hos os, og som der
forhaabentlig altid vil være Grund til
at sige, at det langt overvejende
Flertal er, ville de følge ikke blot
Lovens Bogstav, men ogsaa Lovens
Aand, og lægger man Sagerne under
civile Dommere, idet man for denne
Sags Vedkommende gør dem til militære
Dommere,

til Dommere i en militær Sag, ville de
føle sig forpligtede til at tage det
Hensyn — nemlig til det militære
Synspunkt og den militære Aand —
som Lovgivningen har ment skulde
tages, og det skal man ikke dadle
dem for, men tværtimod rose dem for.
Det er derfor af største Vigtighed,
at man retter sin Hovedopmærksomhed
paa at faa Omraadet for den militære
Retspleje indskrænket, og der bør man
da se at naa saa vidt, at man kan
indskrænke den militære Jurisdiktion
til blot at angaa Tjenestesager, men
unddrage den alle andre Sager.
Jeg har nok, hver Gang dette har
været paa Tale, hørt, at det er saa
uhyre svært. Det er min Overbevisning,
at det aldeles ikke er vanskeligt. Det
kunde gøres meget let, naar man
virkelig for Alvor vilde den Begrænsning.

Men hvis det nu ikke skulde lykkes
at naa saa langt, vil jeg gøre opmærksom
paa, at der i alt Fald er et Omraade,
hvor det hele er aldeles urimeligt, og
hvor man burde gribe Lejligheden til
at indskrænke den militære Jurisdiktion.
Det er det, man kalder de private
Straffesager. Jeg kan erindre, at i
1908 brugte jeg ogsaa det Udtryk,
og jeg tror nok, at ærede Medlemmer
ikke forstod, hvad der mentes med
det — ja, det kan jo lidt hænde
Talere. Det er imidlertid en juridisk
Terminologi, som betyder: Straffesager,
som anlægges af en privat, eller som
man med en Omskrivning kan sige: Sager,
som slet ikke interessere det offentlige.
Jeg vil nok spørge, hvad Mening der
er i, at Krigsretter, Overkrigsretter,
Auditører skulle sættes i Bevægelse
for Sager, som aldeles ikke interessere
det offentlige, hvorfor de ikke kunne
afgøre det paa almindelig borgerlig
Maade, og hvad Mening der er i, at f.
Eks. en Sag som den, det her drejer sig
om, skal være en Krigsretssag. Hvis det
ikke tilfældigvis havde været en
militær, der havde fornærmet vedkom-
mende, men havde været en civil —
vi have jo dog ogsaa civile Redaktører —
var det ikke blevet en Krigsretssag. Men
man spørger: er der nogen Mening deri?
Og Svaret er ikke tvivlsomt: Nej, der
er ingen Mening deri, fordi der ikke er
nogen Mening i, at der skal være to
Slags Ret, og det bliver der i Virkeligheden,
naar man i det ene Tilfælde skal dømme
Sagen, idet man tager et væsentligt
Hensyn til de militære Synspunkter, og i
det andet, idet man lader disse særlige
Synspunkter ude af Betragtning.

Der er under Forhandlingerne her
fremkommet Udtalelser, som vise, at der